

podrobnému a přestavba smrkových monokultur na les smíšený jsou vhodnou cestou, jak všestranně les zvelebit a současně zefektivnit ekonomiku hospodaření. Přírodní podmínky jsou na našem LHC k takovému postupu velmi příhodné.

■ Jakým způsobem ovlivňuje vaše kroky členství v Pro Silva Bohemica?

Členství v Pro Silva Bohemica je pro mě velkým přínosem, neboť tato organizace sdružuje lesníky se stejným nebo podobným názorem na hospodaření v lese. Diskuse s těmito lidmi o praktických problémech při přechodu k přírodě blízkému hospodaření mi umožňuje poučit se z jejich zkušeností a využít jejich poznatků při práci na našem majetku. Obzvláště přínosné jsou každoroční exkurze do lesů obhospodařovaných našimi členy.

■ Předpokládám, že majitel vámi spravovaných porostů, pan Belcredi, chce porosty zdravé, stabilní, ale také „vydělávající“. Jak se daří v praxi skloubit požadavky na přírodě bližší formy hospodaření s ekonomickými požadavky?

Podle mého názoru je hospodaření přírodě blízkým způsobem zároveň i ekonomicky výhodné, zejména pak v dlouhodobém horizontu. Prvá fáze je ovšem mírně ztrátová, neboť při přípravě mýtných porostů na přirozené zmlazení těžíme nejdřív stromy nemocné, potlačené a méně kvalitní, a teprve po zajištění spodní etáže lze postupně dotěžovat tu kvalitu, jež tvoří mateřský porost. Rovněž použité těžební technologie při clonné seči jsou dražší než při holoseči. Ovšem při započítání ceny sazenic a práce na zalesnění 1 ha holoseče a ceny následné péče o kulturu až do jejího zajištění není snad o výhodnosti přirozeného zmlazení pochyb. A to nemluvíme o biologické hodnotě zmlazeného porostu, kdy dochází k přirozenému růstu kořenů již od stadia semenáčků a přírodnímu výběru mezi nimi při dlouhém růstu pod mateřským porostem. Vyšší náklady na prořezávky v hustých náletových mlazinách jsou dobrou cenou za všechny výhody takového hospodaření.

■ Porosty Belcredi byly při přebírání téměř smrkovými monokulturami s nepatrným zastoupením buku a téměř nulovým zastoupením dalších dřevin. Jaká je druhová situace dnes a kde vidíte cílový stav?

Co nového v Pro Silva Europe

Hnutí Pro Silva Europe (www.prosilvaeurope.org) zaznamenalo v letech 2012–2013 další rozšíření svého vlivu – standardně začala fungovat první pobočka mimo Evropu – Pro Silva USA, která sdružuje šest států na severovýchodě USA, které historicky označujeme souhrnným názvem New England (Connecticut, Maine, Massachusetts, New Hampshire, Rhode Island, Vermont). Zdejší majitelé a správci smíšených temperátních lesů se rozhodli opustit velkoplošné holosečné hospodaření a spojit jemnější způsoby hospodaření se systematickou péčí o krajinu jako celek – počín hodným obdivu, zejména proto, že je iniciativou vlastníků, a navíc v zemi, kde posvátné evropské slovo „dotace“ moc neznají.

Taktéž se plnohodnotně rozběhla činnost pobočky Pro Silva v Lucembursku (www.prosilva.lu) a kontinentální Evropa je až na výjimku Polska a některých balkánských zemí pokryta sítí standardních poboček. Rozvoj činnosti a větší vliv u Evropské komise, IUCN a dalších organizací zřejmě způsobil i první případy zneužití značky Pro Silva – kdy název byl zneužit firmami, zaštiťujícími se (pochopitelně neoprávněně) vhodností vyráběných produktů pro přírodě blízké hospodaření. Dva proběhnuvší případy vedly k registraci právní ochrany názvu organizace u správního soudu ve Štrasburku.

Pro Silva Europa na svém zasedání v La Ferté Bernard (2012) schválila finální verzi dvou nových dokumentů www.prosilvaeurope.org/node/63: „Forest management consistent with the efficient use of energy“ a „Contribution to EU Green Paper on Forest Protection 2010 – Preparing for Climate Change“. Oba materiály na sebe navazují a jistým způsobem se doplňují. V prvním z nich je představen a vysvětlen benefit přírodě blízkého hospodaření pro vázání CO₂ i energetická role dřeva pro budoucnost. Užitím principů ProSilva v lesním hospodářství se omezuje až minimalizuje množství přídavné energie spojené

zejména s umělou obnovou a poté výchovou porostů obecně – tím je velmi sníženo množství emitovaného CO₂ do ovzduší při provozu lesnické techniky. Dále je přírodě blízké hospodaření zaměřeno na zvýšený podíl produkce hodnotnějších sortimentů (což nemusí nutně znamenat větší objem vyprodukovaného dříví), které jsou využívány jako trvanlivé zdroje (nábytek, dřevostavby) a dlouhodobě váží CO₂. Při absenci těžké lesnické techniky a selektivním výběru stromů nedochází k plošnému poškození a hutnění půdy a také nedochází k jejímu plošnému vystavení přímému slunečnímu záření – zejména humusová vrstva tedy plnohodnotně funguje a její kapacita pro vázání CO₂ není snížena jako u holosečného hospodaření. Z pohledu klimatické změny je zdůrazněna zvýšená genetická variabilita smíšených lesů, obnovovaných výhradně přírodními procesy (bez přenosu sadebního materiálu apod.), a tudíž i zvýšená adaptabilita lesních porostů obhospodařovaných podle principů ProSilva vůči silnějším a náhodnějším disturbancím.

Aktuálně jsou také dostupné upravené zásady ProSilva (www.prosilvaeurope.org/node/36) – základní programový dokument hnutí, přijatý při jeho založení a postupně doplňovaný a aktualizovaný s nově se vynořujícími otázkami evropského (a dnes i severoamerického) lesnictví. Hnutí Pro Silva, odvolávající se na komplexnější využití přírodních procesů v lesním hospodářství, tímto aktivně a aktuálně reaguje nejenom na klimatickou změnu, ale na změny existenčních podmínek lesnictví obecně.

Tomáš Vrška
předseda Pro Silva Bohemica
www.prosilvabohemica.cz